

Úvodní proslov ředitele ÚSTR

Vážené dámy, vážení pánové, milí hosté!

V souvislosti s uctěním našeho státního svátku, kulatého výročí 17. listopadu 1989, spjatého s bojem za svobodu a demokracii, jsme se rozhodli udělit pamětní medaili Ústavu pro studium totalitních režimů s názvem „Cena Václava Bendy“.

Odborná komise, která připravovala podklady a vybírala vhodné laureáty, přistupovala k jejich výběru z několika pohledů.

Za prvé zaměřila svou pozornost na osobnosti, které až dosud nebyly za svůj přínos k boji za svobodu a demokracii či za obnovu svobody a demokracie v Československu vyznamenány a zůstaly poněkud opomenuty. A to včetně význačných představitelů II. i III. odboje či příslušníků zahraničních složek, podporujících obnovu demokratických principů v naší vlasti.

Dále pak se soustředila na osobnosti, které při odboji a odporu proti komunistické totalitní moci ztratily svobodu či dokonce hodnotu nejvyšší – vlastní život. Naším záměrem při prvním ročníku udělování pamětních medailí je vzdát hold všem hrdinným obětem protiokupačních demonstrací ze srpna 1969, které zahynuly pod kulkami bohužel až dosud anonymních opor komunistického represivního aparátu z řad Veřejné bezpečnosti, Lidových milicí a ČSLA.

Zároveň jde o vyjádření úcty těm představitelům našeho exilu, kteří po celou dobu existence komunistického totalitního režimu představovali kontinuitu českého a slovenského demokratického živlu, navazujícího nejen na období před 25. únorem 1948, ale možné zejména na období před 1. říjnem 1938.

V neposlední řadě chceme uctít vybrané osobnosti českého a slovenského disentu, nejenom za jejich odpor proti tzv. normalizačnímu režimu, ale také za následné zahájení procesu vyrovnávání se a překonávání naší společné totalitní minulosti. A to včetně připomenutí nezastupitelného přínosu žen podporujících občanské i politické protitotalitní aktivity svých manželů, bez kterých by vlastně ani nebyly realizovatelné.

Chceme, aby se postupně z udělování pamětních medailí „Cena Václava Bendy“ stala důstojná tradice, jež bude stejně jako další obsáhlé aktivity Ústavu pro studium totalitních režimů dokumentovat fakt, že nejsme národy bez osobností či dokonce bez historie. Naopak chceme se veřejně přihlásit k tomu, že stejně jako ostatní evropské národy ctíme svou historickou paměť.